

Uvodno obraćanje predsjedavajućeg Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost Bosne i Hercegovine Sifeta Podžića na Regionalnoj godišnjoj konferenciji parlamentarnih komisija za odbranu i sigurnost zemalja jugoistočne Evrope

Sarajevo, 6. juni 2017.

Poštovani članovi komisija i odbora za odbranu i sigurnost zemalja Jugoistočne Evrope,

Poštovani ambasadore Berk,

Poštovani ambasadore Pammer,

Poštovani ministri Nuhodžiću i Mektiću,

Poštovana generalice Wilz, generale Waldner, predstavnici OSCE i ženevskog DCAF, IOM, gospodo Langan, Remiljard i Van der Overet,

Predstavnici Granične policije BiH i Službe za poslove sa strancima, predstavnici Ministarstva odbrane BiH,

Poštovane kolege članovi Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH,

Dame i gospodo,

Sve Vas srdačno vas pozdravljam u ime Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH.

Dobro došli u Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu.

Dvodnevna regionalna konferencija parlamentarnih povjerenstava i odbora za odbranu i sigurnost ima za nas veliki značaj i prilika je da razmijenimo pozitivna iskustva i dobre prakse u parlamentarnom nadzoru sektora obrane i sigurnosti.

Veliku zahvalnost za održavanje ovog skupa dugujemo Regionalnom centru za sigurnosnu saradnju – RACVIAC, ženevskom DCAF – u, OSCE Misiji u BiH i NATO Štabu u Sarajevu.

U naredna dva dana biti ćemo u prilici da razmijenimo mišljenja o brojnim pitanjima, a prije svega o načinu na koji parlamentarni odbori mogu dati veći doprinos u suprostavljanju aktuelnim sigurnosnim izazovima.

Oni su brojni i često nepredvidivi što govore zadnja zbivanja u Londonu i Mančesteru. Tu prije svega, mislim na borbu protiv terorizma, radikalizma i ekstremizma.

Znamo da vas interesuju aktivnosti Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost i naša ocjena stanja u sektoru odbrane i sigurnosti. Praksa je da domaćin kaže nešto više o sebi. A ja ću iskoristiti tu priliku.

Govoriću o onome što radimo, o stanju u institucijama nad kojim imamo parlamentarni nadzor, o problemima sa kojim se součavamo u svom radu i o tome šta planiramo raditi u budućnosti s ciljem unapređenja rada Zajedničke komisije i Parlamentarne skupštine u cjelini kada je u pitanju parlamentarni nadzor odbrambeno-sigurnosnog sektora.

Svoje izlaganje ću podijeliti u dva dijela:

1. Elementi na kojim se temelji rad Parlamenta i Zajedničke komisije i parlamentarni nadzor sektora odbrane i sigurnosti u BiH
2. Pozitivne prakse i problemi u parlamentarnom nadzoru sektora odbrane i sigurnosti.

Zajednička komisija nadgleda rad i saraduje sa sljedećim BiH institucijama i agencijama:

- Ministarstvo obrane i Oružane snage BiH,
- Ministarstvo sigurnosti BiH :
 - Granična policija BiH ,
 - Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA),
 - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
 - Služba za poslove sa strancima BiH
 - Agencija za školovanje i stručno usavršavanje
 - Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja
 - Agencija za policijsku podršku
- Centar za uklanjanje mina (BH MAC).
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH u dijelu koji se odnosi na uvoz/izvoz naoružanja i vojne opreme

Iz gore navedenog vidljivo je da Zajednička komisija nadzire sve segmente obrambenog i sigurnosnog sektora izuzev Obavještajno-sigurnosne agencije.

Prelazim na PRVI DIO svog izlaganja

1. Elementi na kojim se temelji rad Zajedničke komisije i parlamentarni nadzor sektora odbrane i sigurnosti u BiH

Uspostava Zajedničke komisije je bazirana na:

- Ustavnim odredbama
- Zakonodavnim odredbama
- Poslovnica oba doma PS BiH

Time smo uspjeli:

- Osigurati javnu, demokratsku i civilnu kontrolu nad odbrambenim i sigurnosnim sektorom u BiH
- Pridružiti se Programu Partnerstvo za mir NATO
- Postupati u skladu sa OSCE Kodeksom ponašanja u vojno-političkim aspektima sigurnosti i time jasno definisati ulogu Parlamentarne skupštine i Zajedničke komisije
- U tom periodu smo i usvojili zakone koji su uklonili prepreke u uspostavi institucija obrane i sigurnosti na nivou Bosne i Hercegovine.

To nije bio lak posao, ali to nas je svrstalo, u tom periodu, u red zemalja koje su definisale svoj put i izazove u reformi sektora odbrane i sigurnosti.

Tu smo stali i sada se postavlja pitanje kako i kojim putem dalje. Priča o najuspješnijoj reformi je prošlost. Trebamo se suočiti sa stvarnošću i početi rješavati brojne probleme koji su proizvod, prije svega, subjektivnih slabosti.

Aktivnosti Zajedničke komisije i Parlamentarne skupštine BiH su jasno definisane Poslovníkom. Poslovník neće prepričavati, tako da Komisija, između ostaloga, u praksi radi sljedeće:

2. Postignuća i problemi u parlamentarnom nadzoru sektora obrane.

U parlamentarnom nadzoru sektora obrane smo postigli nivo sa kojim smo u cjelini zadovoljni. Svakako da problema ima i oni su prepoznatljivi.

U sektoru odbrane, Zajednička komisija je u okviru brojnih aktivnosti dala poseban doprinos u procesu transparentnog i zakonitog procesa uništavanja viškova naoružanja, municije i minsko-eksplozivnih sredstava, rješavanju aktuelnih problema u procesu nabavki, transparentnosti u vođenju personala,

unapređenju sistema pomoći civilnom stanovništvu tokom elementarnih nepogoda i u kriznim situacijama, efikasnijem sistemu vojnog deminiranja te rješavanju aktuelnih problema vezanih za status nepokretne i pokretne perspektivne vojne imovine kao i niza drugih pitanja što je bilo često predmet rasprava tokom sjednica i radionica koje je organizovala Zajednička komisija.

Poseban angažman Zajedničke komisije je vidljiv u procesu praćenja i poboljšanja stanja sigurnosti u BiH, u insistiranju da nadležne agencije i Ministarstvo sigurnosti BiH definišu sigurnosne izazove i načine njihovom suprotstavljanju, u unapređenju nivoa međusobne koordinacije u radu, posebno tokom vanrednih situacija, te njihovom doprinosu boljem sigurnosnom okruženju i unutar Bosne i Hercegovine i u regionu.

Zajednička komisija je inicirala brojne rasprave pretočivši ih u inicijative s ciljem izrade i dogradnje strateških dokumenata koje je prevazišlo vrijeme u kojem živimo i radimo. Tu se prije svega misli na dogradnju postojeće Sigurnosne politike BiH, kao i dogradnju Strategije za malo oružje i lako naoružanje SALW.

Imamo konkretne godišnje planove rada, koje nastojimo u potpunosti realizovati.

Znamo u potpunosti stanje u Oružanim snagama. Terenske posjete komandama i jedinicama OS BiH su planske, korisne su i tokom njih izvlačimo konkretne zaključke i predlažemo rješenja koja su u funkciji izgradnje odbrambeno-sigurnosnog sektora.

Imamo vrlo dobru saradnju sa OSCE Misijom u BiH, Komandom EUFOR-a, NATO Štabom, Ženevskim DCAF, UNDP i RACVIAC-om kao i sa nevladinim sektorom koji prate rad odbrambenog i bezbjednosnog sektora.

Izuzetno smo zadovoljni i saradnjom sa parlamentarnim tijelima za odbranu i sigurnost u entitetima i regionu.

Nezaobilazan smo subjekt tokom posjete brojnih delegacija koje dolaze u posjetu Bosni i Hercegovini. Sa članovima Zajedničke komisije traže razgovore i mišljenje jer smo to postigli svojim aktivnostima i radom.

A sada nešto konkretnije o stanju u sektoru odbrane:

Tokom novembra 2016. godine smo organizovali preglednu konferenciju sa svim subjektima sektora odbrane i sigurnosti. Analizirali smo stanje i donijeli zaključke i preporuke kako raditi u 2017. godini.

Mi smo od Ministarstva sigurnosti i Ministarstva odbrane dobili konkretne akcijske planove u kojima se obavezuju na implementaciju usvojenih zaključaka.

Mi smo 28.3. 2017. godine posjetili Ministarstvo odbrane i Zajednički štab OS BiH. Podržali smo ih i tražili da rade posao koji im je misija. Tražili smo da otklanjaju slabosti i da se suoče sa problemima. Tada su nas upoznali detaljno sa dokumentom „Pregled odbrane“

Međutim, prepoznati problemi se sporo ili gotovo nikako ne rješavaju.

Neću ulaziti u sve detalje ali

Ministarstvo odbrane BiH i Oružane snage BiH imaju evidentne probleme sa:

- sa ispunjenjem procedura javnih nabavki
- stanjem personala
- planovima i rokovima izvršenja popisa oružja, municije i MES-a u svim skladištima OSBiH,
- rezultatima izvršenja ponovne analize perspektivne vojne imovine,
- ispunjavanjem zacrtanih planova po pitanju deminiranja
- sa remontom helikoptera i njihovom operativnosti tokom perioda kada je potrebno pružiti pomoć civilnom stanovništvu

- sa implementacijom dokumenta „Pregled odbrane“,
- sa dinamikom predaje neperspektivnih lokacija civilnim vlastima, rješavanju viškova naoružanja, municije, minsko-eksplozivnih sredstava (MiMES) i drugih sredstava,
- sporo se pristupa izradi prijedloga potrebnih dopuna zakonskih i podzakonskih akta koja će rad MOBiH i ZŠOSBiH učiniti efikasnijim i operativnijim.

Zajednička komisija je nakon brojnih sastanaka na kojima je skrenula pažnju menadžmentu MO BiH na stanje u OS BiH i ponovo je krenula u konkretne aktivnosti.

Tokom pregledne godišnje konferencije usvojili smo zaključke po kojima ponovo, urgentno, tražimo rješavanje problema po pitanju javnih nabavki.

Mi izražavamo svoju zabrinutost i krajnje odlučno i rezolutno tražimo odlučne i energične mjere menadžmenta.

Naši utisci i zapažanja tokom redovnih radnih posjeta su da imamo dobar vojnički kadar u cjelini. Problem je što menadžment Ministarstva odbrane BiH ne prati logistički strukturu Oružanih snaga BiH. To se potvrdilo i prije par dana tokom posjete Inženjerskom bataljonu OSBiH.

Predstavnici MO BiH se žale na činjenicu da je budžet nedostatan. Okvir budžeta za odbranu je poznat za narednih nekoliko godina i tu nema nikakvih tajni. Postavlja se pitanje zašto se ne potroši ono što je odobreno. U zadnjih nekoliko godina su izgubljena, za naše prilike, velika sredstva koja su se mogla usmjeriti u modernizaciju tehničkih sredstava i opreme.

Postavljamo pitanje strukture utroška odobrenih sredstava iz budžeta. Da li smo u stanju i kada ćemo dostići standarde gdje ćemo za personal trošiti između 50-60%, a ostatak za modernizaciju i druge neophodne stavke.

Kada je u pitanju sektor obrane izražavam svoje zadovoljstvo:

- Uspješnom obavljanju zadataka od strane naših jedinica u misiji ISAF i misijama pod UN zastavom. Očekujemo intenzivniji angažman sa Evropskom unijom.
- raduje činjenica da smo tokom posjeta jedinicama i komandama i tokom drugih susreta sreli jedan broj stručnjaka, vojnika, podoficira i oficira koji mogu vrlo uspješno odgovoriti postavljenim obavezama i ciljevima.
- u vojnim jedinicama imponuje vrlo profesionalan odnos vojnika, oficira i generala Oružanih snaga
- Zahvaljujući aktivnostima kancelarije parlamentarnog vojnog povjerenika učinili smo dodatni napor u sagledavanju stanja ljudskih prava u Oružanim snagama BiH gdje ulazimo ozbiljno u raspravu o suštinskim pitanjima koja tretiraju tu tematiku.

A sada nešto o stanju u sektoru sigurnosti u Bosni i Hercegovini

Nakon provedenih parlamentarnih izbora u oktobru 2014. Godine održali smo radionicu, početkom jula 2015. godine, sa svim subjektima sektora odbrane i sigurnosti.

Članovi Zajedničke komisije su održali sastanak sa ministrom, zamjenikom ministra i svim direktorima policijskih agencija iz sastava Ministarstva bezbjednosti BiH.

Obišli smo sve policijske agencije i uvjerali se u stanje u kome rade i rješavaju tekuće probleme. Mogu reći da smo imali uspješne razgovore i posjete i da u cjelini gledano mi imamo profesionalne i dobro ustrojene policijske i sigurnosne agencije.

Urađen je dobar posao i oko izrade strateških dokumenata. Godišnja informacija o stanju sigurnosti BiH je metodološki i sadržajno bolje urađena nego prethodnih

godina. Imamo dobru komunikaciju sa svim direktorima i ministrom i njegovim zamjenikom.

Problem, koji je i dalje nama nepoznanica je stanje koordinacije policijskih agencija u svakodnevnom radu i izvršavanju zadataka od kojih zavisi stanje sigurnosti u cjelini.

Znamo za probleme sa niskim novčanim primanjima policajaca i odlivom kvalitetnih kadrova te probleme sa sistematizacijom radnih mjesta u policijskim agencijama.

Naime, vidljiv je napredak u komunikaciji sa ministrom i Ministarstvom sigurnosti u cjelini.

Prepoznatim sigurnosnim izazovima se suprotstavljamo zajednički i naše je opredjeljenje da svako u granici svoje misije i deklariranih opredjeljenja radi svoj posao na najbolji način. Prije svega, na zadovoljstvo naših građana.

Za uvod sam imao toliko, uz napomenu da ćemo svi imati priliku komentarisati i postaviti pitanja u vremenu koje je predviđeno za to.

Otvoreni smo za sva pitanja nakon izlaganja uvodničara u Panelu broj 1."